

Suomen Potilasliitto ry
Helsinginkatu 14 A 1
00500 Helsinki

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33, 00023 Valtioneuvosto

Asia: Lausuntopyyntö STM002:00/2018, STM/45/2018

Pyydettyä lausuntona STM002:00/2018, STM/45/2018 (7.02.2018) koskien luonnosta hallituksen esitykseksi kudoslain (101/2001, kudoslaki) muuttamisesta. Suomen Potilasliitto ry esittää lausunnossaan kunnioittavasti seuraavaa:

Kuten jo aikaisemmassakin lausunnossaan Suomen Potilasliitto ry katsoo, että ihmisen kudosten ja erityisesti elimien merkitys potilaan hoidossa on nykyisen lääketieteen ja kirurgian aikana korostunut. Paitsi erilaisten sairauksien ja onnettomuuksien seurauksena tapahtuneiden vaurioiden korjaamisessa myös elämän pelastamisessa kudos- ja elinsiirrot ovat arvokas ja merkittävä osa hyvää ja korkeatasoista sairaanhoitoa. Siitä syystä Suomen Potilasliitto ry lähtökohtaisesti katsoo, että kaikki tällaisen toiminnan vähäisenäkin esteenä olevat lainsäädännölliset tekijät tulee poistaa, kuitenkin hoidon laadun ja potilasturvallisuuden siitä kärsimättä.

Koska tällä hetkellä 5-10 % elinsiirtojonojen potilaista kuolee sopivaa siirrännäistä odottaessaan, on välttämätöntä muuttaa lainsäädäntöä sellaiseksi, että tarvittaessa siirrännäisiä olisi mahdollista esteettä saada – ja luonnollisesti myös toimittaa – laajemmalla alueella kuin ainoastaan Pohjoismaissa.

STM:n esityksessä ehdotetaan kudoslain 4 §:n muuttamista siten, että uusiutumattoman elimen tai kudoksen luovuttajana voi olla muukin henkilö kuin nykyisen säännöksen mukaisen lähiomainen tai muu läheinen.

Tällaista esitystä voidaan pitää paitsi kannatettavana, myös välttämättömänä, sillä Pohjoismaista saadaan jo tällä hetkellä noin 10 % siirrännäisistä. On luonnollisesti parempi, mikäli tällainen lääketieteellinen hoitoyhteistyö voisi ulottua myös laajemmalle alueelle, vaikka Suomen edellytykset pienen väkiluvun kansakuntana täysimittaiseen vastavuoroisuuteen ei suurten kansakuntien kanssa asioitaessa voisikaan suoraan toteutua. Kuitenkin yksittäisten elinsiirtojen osalta tällaisella toiminta-alueen laajentumisella saattaa olla hyvinkin suuri merkitys. Kun kudoslain muutosluonnoksen yleisperusteluissa mainitaan sydämensiirtoja tehdyn vuonna 2011 yhteensä 18, saattaisi tällaisilla lukumäärillä vastavuoroisuuteen jopa yltää. Täsmälleen sopivan siirrännäisen puuttumisen vuoksi tällä hetkellä sydänsiirrännäistä odottavista kuolee 10-15 % potilaista. Laajemmalla alueella toimittaessa yhteensopivia siirrännäisiä saattaisi jo löytyä.

Jo yksin tätä aikaisemminkin perusteena esitettyä taustaa vasten on potilaan menestyksekkään hoidon kannalta selvää, että kaikki mahdolliset esteet kudosten luovuttamisen ja käyttämisen tieltä on poistettava. Oikeastaan ainoana määräävänä suuntaviivana on pidettävä yksilön hengen ja terveyden menestyksestä hoitamista. Tämä voidaan esittää pelkistään ottamalla suora lainaus esityksen kohdasta, jossa arvioidaan sivulla 36 lain muutoksen vaikutusta munuaispotilaiden elämään:

”Ehdotettujen säännösten mahdollistama munuaissiirtojen lisääntyminen parantaa siirteen saaneiden potilaiden eliniän ennustetta ja heidän toimintakykyään. Munuaissiirtojen tulokset ovat Suomessa kansainvälisesti katsoen erittäin hyviä.”

Tätä taustaa vasten on siis mitä kannatettavinta edistää kehitystä vallitsevassa hyvässä suunnassa edelleenkin.

Suomen Potilasliitto ry haluaa kuitenkin vielä varsinaisen lain puitteista antamansa lausunnon lisäksi saada lausua vielä kertaalleen sen näkemyksen, että kudoslaki on voimaan tullessaan tärkeä ja arvokas kohennus lainsäädännössä. Se kuitenkin koskettaa hyvin tunneherkkää aluetta suomalaisessa sairaanhoidossa. Ei vähiten siksi, että se koskee myös kuolleilta henkilöiltä otettuja kudoksia ja elimiä. Siitä syystä tämän lain osalta olisi hyödyllistä erikseen harkita tiedotusstrategiaa, joka suunnataan kansalaisille.

Jyväskylässä 1. maaliskuuta 2018

Paavo Koistinen, puheenjohtaja
Suomen Potilasliitto ry